

Nr. 3 /18/ 1951 m. rugpjūtis kaina 3-ji metai

Prt. V i l i u s

PAMINĘS JŪSŲ IŠ PRAEITIES, DRĄSIAI  
SUNKIŲ ATSAITIES KĖLIŲ

236

Mūsų tautos himno žodžiai sako: "Iš praeities  
tave rūpina te stiprybę senis". Tie žodžiai passe-  
ke daug tiesos. Praeityje lietuvių tauta daug sa-  
mų išliko laisva ir pajėgė atsispirti prieš sau-  
singus, nuolat ją puolėjusius priešus tik todėl,  
kad ji visuomet prieš akis turėjo riterio Budrio  
idėją, kad visuomet joje buvo gyvos tautinės idė-  
jos, t.y. kiekvienu galinčiu pakelti ginklo plie-  
čio viršūnę pasiryžimas kovoti dėl savo tautos  
laisvės. Senovėje lietuvis išgirdęs skardų trimitų  
garsą, šaukianti kovon, balnojo savo rietą šir-  
gę ir skubėjo ten, kur Tėvynei pavojus grėšia,  
kur prielais išdrįso paliesti Lietuvos žemę, ir  
kiekvienas tikras lietuvis laikė didžiausią gar-  
bę kovoti **Už Tėvynę**.

Jeigu lietuvių tautoje visuomet buvo gyvas  
riterio Budrio idealas, jeigu ji visuomet buvo pa-  
siryžusi ginti savo laisvę, tai kodėl, vis dėlto,  
ilgainiui ji laisvės neteko ir buvo pamerkta  
daug žemių svetieles sunkių vergauti? Štai  
klausimas kuris gali kilti ne vienam pasiskaičius  
mūsų tvirtinimus. Viena iš svarbiausių priežasčių,  
kodėl mūsų tauta neteko savo nepriklausomybės  
buvo ta, kad ji, nuolat kariuodama su gruboniš-  
kais kaimynais, mažai tekreipė dėmesio į savo  
kultūros ugdymą. Senovėje lietuviai, didvyriškai  
gindami savo politinę nepriklausomybę, per mažai

takrope dėmesio į savo kultūrinę nepriklausomybę  
svetimos kultūros įtakoje smarkiai susilpnėjo  
lietuvių tautinis atspsazumas, o mūsų aukštąjį  
luomą bajorus, juos ir visiškai suaugdė.

Kadangi mūsų tauta savo politinę nepriklausomybę  
daugiausiai prarado per savo tautinio atsparumo  
susilpnėjimą arba, kitais žodžiais tariant  
per savo pasidavimą svetimos kultūros įtakai,  
tai ir ji, norėdama vėl tapti nepriklausoma, pirmiausia  
turėjo stiprinti tautinį atsparumą. Didžiausia  
lietuvių tautinio judėjimo pradžioje IX amž.  
Jam pradžia davė mūsų tautos patriarkai ir  
cainiai atspindami savo žodžius per "Aurą",  
"Viltį" ir kitus tuometinius leidinius, nes gyvi  
žodžiai lietuviui, savo tautos atgimimo reikalais  
kalbėti buvo uždrausta eary, kurie nerėjo Lietuva  
susilpnine dvasiniai, visai iš Europos žemėlapyje  
panaikinti.

Lietuvių tautos atgimimo pradžiai gerai sup-  
rato, kad Lietuvai norinėjai atstatyti savo val-  
stybę ir tapti politiškai laisvai, pirmiausiai  
reikia tapti kultūriškai nepriklausomai. Todėl  
jie pirmiausiai vedė lietuvių tautą prie kultū-  
rinės nepriklausomybės. Jie davė mūsų tautai kul-  
tūrinio veikimo ideologiją, kuri atitiko iš gilios  
praeities kylančias mūsų tautos pastangas. Te su-  
kurta tautinė ideologija vėl įstatė mūsų tautą į  
vėles, iš kurių mūsų tauta buvo iškreipusian sve-  
timų kultūrų įtakos. Dėl švaidyvandama tautiškai  
kultūrinio ideologija, palygint, per trumpą laiką  
tik kultūriškai tapo atspari, jog didžiojo karo  
audros Lietuva išdrįso visam pasauliui pateikti  
nepriklausomos Lietuvos ieškini. Pasaulio valsty-  
bės pamatė, kad lietuvių nepriklausomybės troški-  
mas nenugalimas - ji pripažino. Lietuvos sūnūs  
užsėdė tėvynės meile, drąsiai žengė į kovos vyl  
prieš iš savo krašto. Vieniems frontuose laisvė-  
jimas ėjo per laimėjimo, ir visi priešai iš Lietu-  
vos buvo išvyti. Vėliau, užsėdė nenugalima tė-  
vynės meilė, palygint, per trumpą laiką

Vynas, neile Klaipėdos krašte lietuvišiu savano-  
riais sukilo ir tą sukletoją naktį karzygiškai  
Jaisėjo pajuris likim.

Indine, pavysėžiui, komunistų okupuotas Azijo  
pasilaukines tautas Kurias komunistai užvaldė pik-  
nišiai švaciniai, o užvaldė švaciniai šindien  
jos nesuaku valdyti ir palitiniai. Iš kitos pu-  
sės laikas Ukraina, kuri taip pat komunistinės su-  
sijos pavergta, bet joje tautinis nusistatymas at-  
grus. Tik rusai ukrainiečius deportuoja, kankina  
kalėjimuose, ju nusistatymo atgauti laisvę nepala-  
žia? Ir dabar iškilus karo grėsmė tarp vakarų val-  
tybių ir Rusijos, Ukrainos tautinis judėjimas dar  
sustiprėjo. Rusija tai matydama, kad Ukrainos tro-  
kistai būti laisvai nepalaus nusileidę, Ukrainai  
viestej-randenos, su kaju ir pietavu, leide tauti-  
nė raudonę - silyną vėliavę.

Lietuvių tautinis atsiparusas kaimė stovi aukš-  
tamo lygyje. Tačiau turime ir tikių savo kailie  
sanzotojų, kurie rūpinasi tik savo asmeniniais rei-  
kalais, o ne kabaloti apie miestą, kuriame tauti-  
nis atsiparusas toli atsilikęs.

Didžiausi gėda lietuviui šindien sėdėti ir  
rūpinis savo asmeniniais reikalais kuomet laisvė  
atgauti reikalinga, kad kiekvienas lietuvis įnešt  
tam tikrą įnašą į laisvės kovos grandinę. Kaip  
1918 m. savanoriaus ir kariams kovoje talkininkav  
visa tauta, juos visuokerisopa roduama, taip šin-  
dien partizanams vedantioms būtutinę kovą dėl la-  
svės, negali likti kvietimai kurčias nei vienas  
lietuvis, bet kuoai galėdamas turi romti ir jiems  
talkininkauti.

Fazvelkinė į okupantų ir komunistų daromas pa-  
tengas mūsų nutautinimui. Jie mitingais ir terora  
nepajėgdami palausti tautinio atsiparusmo šmė naiki  
ti nepriklausomybės ir tautos atgimimo šadintojų  
paminklus. Jie tiki, kad išnaikinę paminklus ir  
tautines bei kultūrinės įstaigas, tu lietuvi grei-  
šian pamirši savo tautinius papročius, tradicijas

laisvės kovas ir laisvą gyvenimą. Bet nei Lietuvi, nepamiršk Lietuvos! Dienaitė ir kūjo dūžio aidai, sprogdinant ir daužant paminklus, kurie daug kartų nu nuskambėjo per šalį, tas aidas anaišms turi pasilikti ti tavo širdyje. Jie turi priminti, kad per kovas ir pasižventimą laisvę laimėjom, kad neuilistamai kovodami ją vėl laimėsim. Jie pajėgė susprogdinti paminklus, bet jie nepajėgia susprogdinti tos žemės ant kurios stovėjo tie paminklai. Ta žemė liiko šventa, ji primena mums karštą pavergėjams.

Okupantai norėdami įbauginti lietuvius nusetėti į partizanus, 1944-45 m.m. degino partizanų sodybas, kitas net sudegino su gyvais žmonėmis. Ir ką tuomai laimėjo? Tiesa, jie sodybų daug sudegino, bet buvusioje sodyboje liiko senas kulinys su pakrypusia svirtim, liiko skardotas beržas ir plėčiašakis klevas, kurie rudeni vėjui blaškant ar tamsią naktį krintant lietušas laišoms traukia ilgesio raudą. Juose pavasariais suklysta obelys ir vyšnios, kurios primena praivėvi, kad šis partizanų sodyba.

Lietuviai, šiandien išblaškyti po visą pasaulį, daugelis neturi kur galvos priglausti. Jų kančios kasdien didėja. Bet kur hebūtumėm, ką bedirbtumėm, visur ir visuomet dirbsim tėvynei! Būkime kaip upelis vanduo, kuris sugreudus užtvares ir bėga toliau į platesnę upę. Atmintinkite, kad nieko nėra amžino, ir vergija nėra amžina. Viską pastatyta ant kintančio dėsnio, laikas šiaidžia tikrąsėse. Netrukus ateis diena, kada lig po lietušaus pekilę upeliai subėgsim į vieną galią upę, kuri galingu vandeniu išmeta pavasariais ledą, taip mes išmetę pavergėjus kursim naują, gražų, laisvą gyvenimą.

.....

.....

## L A I S V A

Dėl Tavo sąžalos kraujas liejas,  
 Ir jaunytės nuguldo lankus,  
 Ir vaitojimas oim traušėjom  
 Širdį verias, skausmingas, klaidus.

I Tavo kolia žieda gelė,  
 Plakus aras ir purpsi genys,  
 Ir sukumpa prakaitas nedalia,  
 Pas kameros duris kalinys.

O, Tavoji jėga begalinė!  
 Ji keičia augimį šalienuoje  
 Ir žmogaus ir žviesies, ir paukštėlio krūtinė.  
 Ji pagimdo širdį korūto galia,  
 Ji akis rasomis nurasoja,  
 Ji žydria dangun veda kolia.

## V i l n e l ė

## L I E T U V A I .

Lieknas lanko beržas, pagiriai žali  
 Ir sulinkęs klevas miško pašali.

Rangoši Bubyse, lig žaltys gyva,  
 Kiekvienoj bangelėj mano Lietuva.

Ji kaip žalias beržas, kaip laukų gelė,  
 Ji dainuos krūtinėj - maloni tyli.

Kasos gelevo lino upių kaspimai,  
 Pasukošiau viską jai vienai, vienai.

Pasipuošus baltu lauko žiedeliu,  
 Akys tokios ramios šėry giliu.

Šnabžda prisiglaudus gūžiai Baltija  
 Nemunas vingiuoja mėlyna sija.

Tu priglaudus viską prie širdies savos,  
 Verkdama klausaisi kruvinos dainos.

Nei saugos negaila, nei jaunų dienu,  
Kip Pavujų lupų gaila kruvinų.

Heraudok Tėvyno, ašarų neliek,  
Tau parnešiu džiaugsmą, laisvę patikiok.

Tau parnešim laisvę į žvelniais rankas  
Už Tavo brangesnio kas surastų kas?

~~~~~

Pr. Diomedis

KOMUNIZMAS PRIEŠINGAS RELIGIJAI

Remdamiesi įvairių mokslininkų, kaip Žano Baptisto Lamarko, Čarlzo Roberto Darvino ir kitų, komunistai teigia, kad žmogus išsivystęs iš beždžionės, o komunizmo patevis Engelsas, tai patvirtino. Jie sako, kad idealistinis mokslas neatatinka tikrovės, nes materialistinis mokslas nesugriaušimai i- rėdęs, jog žmogus per ilgus amžius išsivystęs iš žemuminių gyvių, veikiant tam tikroms gamtos sąlygom. Todėl su žmogumi galima tai elgtis, kaip kam patinka. Tegul būna ir taip, mes neginčysime, bet kodėl komunistinis mokslas nutyli apie tai, kad iš žmogaus XX amž. išsivysto žmogėdra. Gal būt, išorinės są- lygos ar "išminčias" Stalino pamokymai kurių ite- koje keičiasi žmogaus organizmas, veda prie to ir, anuo pačių komunistų pasisakymo, žmogus "tobuleja".

Kad "tobuleja", to mes neginčysime, nes aiškiai m matome, kaip iš įvairių valkatų, kilsonvagių, plėšikų šiandien tapo partijų sekretoriai, rajonų pirminin- kai ar LKP/b/CK nariai. Nuo sakstyvesnio tamssus darbe negalėdami atprasti, įsteigė kolchozus, ku- riuose savo amate moko ir dorus būticčius.

Argi tokios neišsėtos prasities individai gali vadovauti žmoniškai? Argi tokių vadovų vedami, žmo- nės pasieks geresnę gerbuvį.

Atsakymas aiškus. Ne! Nes aiškiai matome, prie- ke veda debertinis gyvenimas. Dorovinis išsigimis, s, žmogūdytės, ir badas stovi prieš akis. Atstūr religija, komunistinėms vadovoms lieka pilnuti

~~~~~

laisvė terorizuoti žmoniją. Praradę žmoniškumo  
jausmus, sąžinę ir viršų žmoniškos patalpos,  
komunistai kratoji net mažiausio sielos priekais-  
to. Nekaltų žmonių krauju ir ašaromis sutopos  
jų rankos, sužvelgiusios širdys, nežino jokie pa-  
sigailėjimo - kam griežtai yra priešinga religija.

Todėl religija yra didžiausias komunizmo prie-  
šas, ir komunistai su ja veda kovą visu stropumu.  
Mokyklinį jaunimą stengiasi laikyti izoliuotą nuo  
idealistinio mokslo. Bažnyčias uždarinėja, o jų  
patalpose įrengia sandėlius išplėstiems nuo tautie-  
šių grūdams slėpti. Šinančiocius į bažnyčią spe-  
cialiai bolševikų pastatyti konjunkuoliai regist-  
ruoja, kad atėjus juodai dienai būtų galima grai-  
šiau jais nusikratyti.

Ramiai tikrėti į laisvąjį demokratinį pasaulį,  
komunistai taip pat negali, nes šiandieninis lais-  
vasis demokratinis pasaulis čia krikščionijos pag-  
rindis. Todėl komunistai prieš jį griebiasi klas-  
tes ir žmonių. Bolševikinės sąjūdos paslėptai  
mirga apie JAV streikus, besipločiantį badą Angli-  
joje ir panašiai. Su didžiausiu triukšmu skelbia,  
kad amerikiečiai ir kitos tautos ruošiasi kurti  
prieš Tarybų Sąjungą. Tačiau pažvelkime į tikrąjį  
Sov. Sąjungos veidą po kauke., iš siūkliai pasatytai  
ne, kas dedasi, taip vadinamoje "rojaus" šalyje.

Spaudos paslėptais, šūkliais už laisvę, lygy-  
bę ir taiką mirga nuklijuota tveros, ta tarpu,  
kai Korėjoje vykdomas teroras ir smurtas, kai  
kalėjimuose laukiami nekaltų žmonių kaulai, kai  
konc- lageriuose, ištrėtimuose tūkstančiai žmonių  
miršta nuo sunkaus darbo ir blogo maisto. Argi  
tai komunizmo "taika, laisvė ir lygybė"? kai žno-  
gus negali laisvai kalbėti, kas priešinga parti-  
jos nustatytai politikai.

Laisvasis demokratinis pasaulis ir katalikų  
bažnyčia tų faktų niekuomet nepamirš. Netenka  
abojoti, kad komunistams išauš diena, kada teks į  
pricipažinti visoms žinomoms tiesoms, kuriuos esame

kač intrigas ir šnaciškai žlunga, o faktai lieka,  
nes pribrendo laikas kaskietus ponus demaskuoti.  
Katalikų Bažnyčia glaudžioje sąveikoje su demok-  
ratinio pasaulio padarys ryžtingą žygį į bedie-  
vių ir priešpaados šalį.

Už tai komunizmas ir kovoja prieš religiją  
ir laisvąjį pasaulį, kurio trukdo jau citi gruo-  
benišku keliu ir laikyti milijonus žmonių po sun-  
kia vergijos lotona.

XXXXXXXXXXXX

## V i l n e l e

K A B P

Tamso išaudus naktis maldavo  
žalioje beržo, žalioje klevo,

Kas gi per tamso takais nuėjo,  
Kas juos išblyškęs mendo lydėjo?

Šio lig aidas link žalie šilo,  
Žingsniai su vėju išnyko, tilo

Kas jie, sudrumstę bešadę tylą,  
Kas jie, ar šilą miglą pamilę.

Beržai prie tako senai užmigo,  
Dangus aidabro švaigždėliam snigo.

O jie kaip žaibas pro beržą šjo,  
Beržas neįtuo, net nešlamėjo.

Kas jie? juos myli pievos ir kalnas,  
Jiems nusilenkia senas smūtkolis.

Ar jie nebijo tamso ir vėju,  
Kad juoda naktį kažkur nuėjo.

Ar jiems nebesielos audros ir lietus,  
Ar nehaugina miglotas vietos?

Tamsa išaudus naktis maldavo,  
Žaliėjo beržo, žaliėjo kievo.

Kas jį sudrumstė bežadę tylą,  
Kas jį pasaulį labiausiai myli.

A U Š R Ė

S Ū N A U S L A I Š K A S

Sėdėjau karta savo kambarį, žiūrėjau prolan-  
gą į laukus ir stebėjau kaip iš jų ruduo padarė.  
Miškai, kurie vasarą taip gražiai suposi baltais  
žiedais ir dangstėsi tankiais lapais, dabar gail-  
liai kėlė nuogas šakas, verkė, grendinosi liūd-  
nais vėjo balsais. Kadais būves puikiai žalias  
pievos aksomas dabar pilkai rudeau nuo supuvusiųs  
šlapios žolės, ir būtų buvę netik nemalonu, bet  
tiesiog šlykštu netyčia jame sukliupus.

Štai ką padarė ruduo.

Liūdnai išgalvojėjau ir išžiūrėjau į rudenį  
staiga išgirdau kieme žingsnius. "Kas nors iš  
draugų", dingtelėjo galvon.

Pasibalėdė.

- Prašau!

Tėjo kaimynė Ragutienė. Paprašiau sėsti. Ji  
atsisėdo tylėdama. Buvo matyti, kad ji susirūpi-  
nusi, kad ją kažkas alegis.

- Kas bus, kad vis lyja ir lyja? Kaip atbri-  
dot per purvyną? - Grėbčiau tu žodžių, kurie  
vartojami neturint ką kalbėti.

Ji pasižiūrėjo savo mėlyną išvargusiu žvilgom  
niu ir sako:

- sūnus buvo mieste, pašte...

Toliau galėjo man nobesakyti, aš supratau -  
gavo laišką iš Juozo.

Taip.

Ragutienė išsiėmė iš kišenės kaž kokios kny-  
gos kietus viršelius, į kurienes buvo įdėtas skur-  
dus popierėlis. Tai buvo laiškas, rašytas ant  
sąsiuvinio viršelio, be voko.

- Jei gali, paskaityk. Mūsų kaziukas suprantą bet laiško paskaityti nemoka.

- Visuomet galiu! - Atsakiau, ir paėmiau iš jos juodas, grubios mėsos darbo suskirdusias rankos mėlyną aptrintą, pieštuku paražytą sąsiuvinio viršelį.

"Droga ja mamyte ir Kaziukas! Pradėjau ir stabtelėjau. Ragutienė sėdėjo susikaupusi. Pastebėjau, kaip kažin kokiu džiugsmo liepsnelė perbėgo jos išvargusiu, kadaise matyt buvusiu gražiu jos veidu. Gal būtų, ją paveikė tie "brangi mamyte ir Kaziukas" žodžiai, gal ji nudžiugo, kad jos sūnus dar gyvas. Kas žino... Tačiau kartu su džiugsmo liepsnelės akimirksniu švytelėjimu jos akys pasidarė ašaros iš... Toliau skaičiau nesklaidžius rusiškus sakinius, kurie pasakojo, kad jis esąs gyvas ir sveikas, kad be galo išsilgęs namieikių ir Lietuvos... Teravosi apie kaimynus ir pažįstamus. Siuntė karščiausius likkėjus motinai Kaziukai ir visiems kas tik ji pažįsta ir bučiuavo visus per tą skurdų sąsiuvinio viršelį.

- Dieve, Dieve!... - sudejavo motina, kai baigiau skaityti, ir sustingo didingame be adarų be žodžių skausme...

Aš žiūrėjau į ją ir nežinojau ką sakyti, giliausias, nupūsdžiausias suraminimo žodis būtų atrodė tuščias prieš tą begalinę nebylią motinos kančią.

Pagaliau ji atsipeikėjo ar gal tik susivoldė

- Ašiu Dievai, kad dar nors gyvas. Gal sugrįš - tarė ir kolins kart padėkojau už perskaitytą išėjo, palikdama kėkoki liūdną sunkumą, tarytum to savo didingą skausmą kvapą.

Aš ilgai sėdėjau ir galvoju apie sunkią kalinio dalį, apie motinos žirdį ir apie mūsų mažytę Lietuvą taip dažnai vergaujančią svetimiešiams?

TEVINES DANČIUS

O Dangau Lietuvos, Tavo sielį  
Ir platybę aš myliu bekrastę,  
Ir šilkinį, baltų debesėlių  
Langvą, švelną, klajojantį raštą.

Tavo mėlyną gilumą mano  
Meilė, džiugumą ir laisvę sparnuotą  
Ir vergijoje trekstantį mano  
Širdžiai pakelia dangišką puotą.

Jos stiprybės krūtinėn ilioja  
Nešti vergo prakeiktąją dalį,  
Bristi žemės purvynu aliojon  
Ir vilties pamatyti laisvę šalį.

\*\*\*\*\*

V I L N I U S

VAKARO ŽVUNDAS

Švelnia melsvos skys  
Šėry kaip gyvos,  
Dau oi daug ką sakė  
Vakarės vėlyvas.

- Motinėle... - kuždėjo

Dangos sukaspurnės  
Tou kaž kas nuėjo,  
Tou skrajojo varnas.

Tou traukė šūvių,  
Kam tu kraujuo,  
Kovėsi lietuvių  
Tou už laisvę savo.

I nigly apšviesta, naktys įaisupo  
Naktys įaisupo  
Žvaigždės išbušiuavo  
Mirusiajam lūpas.

- Kas jįsai? - Paklausė? -  
Kas jįsai kur šuve?  
Tai tikrų tikriausiai  
Partizenas buvo.

Zeme tu priimsi  
Stingtanti jo kūną  
Švelniai apkabinsi -  
Tavo jis tebūna.

Jis Tave mylėjo,  
Jis gūnus Tavasis.  
Kraujas kur išbėgo -  
Blizga gailios rasos.

Išgamas, Tėvyne,  
Mesk nuo savo veido.  
Jis Tave sumynė,  
Nors ir nieks noloide.

Tu negerki žeme,  
Jų prakėikto kraujo,  
Tę prie jų lavomų.  
Plėšrūs žvėrys kraujas.

Tu brangink Tėvyne,  
Tę kura Tavo gina.  
Kūrs širdin ugninga  
Komen mirtį mina.

\*\*\*\*\*

.....

.....;

.....

A T O S  
I ŠUMIŠKIOSIUS LIETUVIŲ TAUTOS SUDELIOUS

Šiandien lietuvių žemė neša sunkią bolševikinės tironijos našta. Ji neša okupaciją, kurios dar nėra girdėjusi pasaulio istorija. Bolševikinė diktatora yra neginčijamai prilygstama laukinių žmonių papročiams ir galvosena. Šiandien jie kaip niežo erkė nori įsisiurbti į žmonių kraują, nori paglemžti į savo nepasotinamajai ubagiškas rankas pasaulį, sugriauti pasaulio kultūrą, sunaikinti religiją, papročius, šventas tautos tradicijas ir vietoje to pastatyti azijatišką barbarizmą, kuris nežino kas tai yra laisvė, kas tai yra žmogaus vertėms ir ja, kas yra religija ar kultūra. Jis žino tik griovimo, kuretybės tautas prieš tautas, niokavimo ir niekėiško išnaudojimo darbus. Šiam tikslui įgyvendinti bolševikai deda visas pastangas nesigailėdami savųjų ūkų. Tai gali daryti tokie žmonės, kurie neturi širdies nei proto. Jie nepažindami žogiškoje meilės jausmo gali pasigrožėdami gyvam žmogui lupti odą, deginti gyvą kūną, laužyti kočius, spygliuotomis vėlonėmis risti liūnvi, badyti akis... Niekad iš lietuvių atminties neisdis bolševikinės okupacijos pūdariniai: mainių miško žudymo bašėnybės, masinis žmonių deportavimas, šaukimas nekaltų žmonių. Dar ir šiandien, skyse stovi žudynės kalėjimuose gyvuliniai vagonai prikimšti nekaltų žmonių, jų šaukimas, dojevimas, troškulio kenkinimas.

Bet šiandien yra dar žiauriau, nes bolševizmas griebėsi kito ginklo. Okupacija diena iš dienos sunkėja. Bolševikai pamažu kiekvieną žmogų prispaudžia taip, kad jis atiduoda jiems kruvinais uždirbtą savo turta ir nukenkia spranda prieš okupantus... Bet tai maža dalis tokių žmonių, kurie nušilonkia okupantams, nors ant nugaros nešioja ir tikvienerius baltinius.

Baisi klaikuma gaubia mūsų Tėvynės žemę. Kalėjimai, miškai, pakelės pasrūvo nekaltų mūsų tautos žmonių kraują, kurie nors mintimis prijaučia Laisvės Kovos Sąjūdį.

raudonieji barbarai diena iš dienos sotinasi mūsų tautiečių krauju.

Bet dar yra žiauriau ir klaidiau, kad prie tautos niekinaimo darbo stovi ir patys lietuviai, kurių yra tik maža sąjūdlė prieš mylinčių lietuvių okupacijas. Bet vienok, kiekvienam lietuviui skaudu, kad jo brolis tautietis varo tokį krūviną niekšingą darbą. Tie lietuviai, kurie dirba niekšingai tautai darbe, neverti vadinti lietuviais verdu. Jų vardai nuostabiai tinka šunims, Tėvynės Išdavikų vardui. Tie niekšingi parsidavėliai, tautos niekšai ir išgamas. Jie lig jaodvarniai skraido viršum šviežiai supiltų lietuvių kapų. Jie užmiršo, kad Žemina patys savė, kad niekina žemė, iš kurios ima patys sultis. Jie akiai pasitiki komunistų propagandai ir jos vedami sąmoningai naikina tą mylimą ir gerbiama kiekvienam lietuviui, šventąją Lietuvos Žemę. Išdavikų ruja užmiršo, kad bolševikai gyvena paskutines savo gyvenimo valendas. Neukilgo tas laikas, kada antra nušluos nuo žemės paviršiaus pūliuojančią bolševikinę votį. Ir jūs niekšai, atsistoję prieš tautos teisną, nemenykite susilaukti malonės. Vias tauta spiaus į jūsų niekšingą vaidą. Bus sąžiningai jūsų geri ir blogi darbai. Juk jūs okupacijos metu palikote tautai tik vieną teisę teisę mirti, taikogi jūs panorėsite susilaukti iš tautos, kada jūs, brolių sukruvintomis rankomis stovėsite prieš tautos teisną.

Šiandien per mūsų lietuviškąją žemę aidi laisvės ir keršto šūkiel. Lietuviai vis daugiau ir daugiau įsijungia į laisvės garbingąją kovą. Šiandien virė Lietuvos žemės pkilo laisvės simboliška vėliava, ant kurios parašytas šventas, ugningas šūkis: "Už savo žemės laisvę". po ją lygiuojasi visa lietuvių tauta pasitakti, taip ilgai laukto užstančio laisvės ryto.

BIRBALAIT,, BIRBALI...

Valiuška ėjo takoliu iš kolūkie reštines į MTS pėsčias, ~~ne~~ viena - MTS buvo visai netoli, o antra - mašinėle važiuoti nebuvo galima.

Pakeliasis žaliavo jauna, smaili žolytė ir supasi sprogtandžiais krūmais. Tačiau balandžio pabaigos diena palygint, buvo gana šaltoka. Šviestai pilkas puikiai pasiūtas lygus kostiumas, kuriuos apatinė kišenė švalesnė, juodame atlaše slėpė komjaunimo bilietą./Jį Valiuška žadėjo daugiau branginti negu gyvybę/ Šiškai nosiderino prie dienos oro. Dar labiau nosiderino atsagytytas vėjo sklaidomas švarkas. Jis ėjo vienplaukis plačiais kintaisiais, palaidai nosedomas rankomis. Tarp juodų tankių antakių rėžėsi dvi išilginės reuklės, kurias reikė nepasitenkinimą.

Valiuška buvo labai nepatenkintas, nes jam nepavykė nei vieno kolūkie jaunuolio prikalbėti stoti į komjaunimą. Jam buvo apsaudu, kad po dviejų valandų nuoširdžiausio entuziatiško siūksimo apie komjaunimo reikimą, uždavinius ir jo svarbumą tarybinėje tėvynėje ir po to keturių valandų įveirčiausių riešių, raginimo visas kolūkie jaunimas liko lygiai toks pat kaip buvęs. Net dar atkaklesnis. - Tpfu!... - Garsiai nusiplovė Valiuška, - prakoiktas tamumas mūsų kaimo!

Jis jautėsi nuvargęs ir išsisėmęs. Visas jo nuo švelnių iki švelniausių ir nuo šiurkščių iki šiurkščiausių žodžių žodynas buvo išsekęs. Nepadėjo net rinti grasinimai, pasiūkus atakirai po vieną, likviduosiant juos kaip buožas, kaip liaudies priešus. Niekas nepadėjo.

Ką gi dabar grįžęs pasakyte rajono komjaunimo sekretoriai? Jis toks puikus oratorius, toks pavyzdingas ir nuoširdžiai atsidavęs Lenino - Stalino reikalui, LKJS narys - nepajėgė suorganizuoti kolūkyje pirminės!... Tai blaivi gėda...

Valiuška net nusipurtė.

Skęsdamas nepasitenkinime ir apmaude ir eidamas vis platesniu ir platesniu žinganiu jis pavijo vieną susirinkimo dalyvį. Valiuška jo nepažinojo, t.y. nežinojo vardo nei pavardės, bet puikiusiai atsiminė, kad jis bernas nepaprastai ji erzinę savo kieta ir pašaipiu tylėjimu.

- Tai ką? Namo einam? - kalbino berną Valiuška, stengdamasis atrodyti ramus ir paprastas.

- Turbut - pašaipiai pro dantis burbtelėjo bernas nežinodamas į jį.

Valiuška susiorzino ir, valdydamas balsą paklausė:

- Pasakyk man, tamsta kokios priedastys neleidžia stoti į komjaunimą?

Bernas tylėjo.

- Žinoma, iš viso to neliko nieko daugiau, kaip tik tai, kad tamsta esi bučkių pakalikas, tarybinės liendies aršiausias priešas, griežtai nusistatęs prieš visą sąjunginę Lenino Komunistinio Jaunimo Sąjungą, prieš visą sąjunginį Komunistų /bolševikų/ Partiją ir, bendrai prieš Lenino - Stalino reikala. Tamsta, kaip fašistų pakalikas, mes... mes likviduosime! Tamsta žinai, kur tokius dedame!... pradėjo karščiuotis.

- Žinai - ramiausiai atsakė bernas.

Valiuška, ko ne plyšo. Tačiau nors sakėdamas, kad banditai esą visiškai neišnaikinti, bet, reikalui esant, esą pasiruošęs kautis iki paskutinio kraujo lašo., ir nieko nebijęs, krūmuose, kiek galėdamas kalbėjo tyliau ir ramiau.

- Na, matai! Žinai! Tai gi, stok tamsta! Ko laukti? Nebūk tamsuolis, ženk kartu su gyvenimu, o ne jo uodegoje vilkis. Paikanketą!

- Koks man reikalas?

- Na, sakysim, tamsta bijai - atsiminęs, kad daug kas taip teisindavosi, kalbėjo toliau Valiuška: - Jūs mus banditų, žinok jau nebėra. Kraštas nuo visokio plunksno interventų išvalytas. Pagaliam jai ir būtų! Jie visi taip būtų bijoję

Kaip tamata, šiandien nebūtų buvę tos gražios galingos tarybinės šalies, taip patikiai neklostėtų kokiomis gyvenimas. Šiandien mes dar nebūtume nusikratę buržuaziniams prietarais. Šiandien mes dar būtume tobevergavę buožėms ir fabrikantams. Vieni buvo - mes ejom į jų vietas, mes žūsime - kiti eis į mūsų...

- Sudieva, - nabeapsikontęs miriai tarė bernas ir besisuko iš tako.

- Viso gerai, dirgiai atšovė energingasis korjaunuolis. Jis nutarė barną būtina! perduoti NGB.

Takeli ejo į tenkinis krūmus. Valiuška žongė nioko aiškiau negalvodamas, tik širdamas ir pykdamas.

Staiga negarsiai susuko:

- stoki!

Valiuškos širdis taip ir klektalėjo kažin kurį pilva... Prieš jį stovėjo trys partizanai?

- Tamata kur vaikštai? - paklausė vienas iš jų.

- Aš einu... tai yra grįžtu iš miesto, - drambūnomis lūpomis vepėjo jis, nežinodamas kas sako. Iš išgąščio jo akys ko nė ont kaktes lipo, o rankos neauvaldomai drebėjo kaip epušės lapai.

- Pavardė?

- Vrv... budraitis.

- Komjaunuolis?

- Ne!

- Dokumentus!

- Aš dar per j... - kažin kaip nesąmonijgai buvo bepradedas sakyti, bet tuoį atsiminęs, kad jo panosėjo šalia tonkūs ūsiukai, pasitašė. Nesinešiojū! Nemusė palieku.

- Dobile, patikrink kišenesi- isakė klausinėjusysis aukščiemsian iš jų visų trijų partizanui.

Balsiam būti nebegalėjo, Valiuška tiesiog nustyro. Gintis jis nedasiprotėjo. Tačiau visiškai nuovokos nenustojo. Gyvybinuose pavejuose

236

Žmogus paprastai būna sąmoningai veiklus ir vikrus. Laimai, beve, visuomet nešiodavo atsegiota švarka. Dabar tas netvarkingas drabužių nešiojimo būdas išgelbėjo jį. Vos tik Dobilas įkišė ranką į vieno viršutinę kišenę, Valiuška, nė pats to nesitikiodamas, nepaprastai vikriai, kaip sena, gudri pelė iš katinų nagaišsinėre iš švarko ir dūmė pačiu didžiausiu greičiu koku tik jo jėgos neša, visai negalvodamas iš nežūrėdamas kur., bėgo neatšipindamas, kaip apablūdes, mintimis prašydamas Dievo pagisailieti ir padidėdamas mesti savo darbą. Iš energijos jo kūnas nešėsi šiek tiek pirmiau, kojos truputi likosi, todėl užkliuvus už menko kupsto, griuvo, klupo, kėlėsi ir vėl bėgo. Nežėmė per durvas, per pievas, per kiemus savo gyvybę, kurią turėjo atiduoti pirmiau negu komjaunimo bilietą.

Žmonės žūrėjo ir stebėjosi, negalėdami suprasti kas čia dėdasi. Bėga tai bėga Žmogus. Bet kad niekas jo nesivijo! Vienmarškiniis tokią šaltą dieną! Turbūt kvailys.

- Ei, ei! ko giliuoji? Bimbaly dar nėra, - sušuko jam iš vieno kiemo.

Valiuška nosustojo, tik nesąmoningai mintimis atsakė:

- Je... bimbaly... Kaip nėra?... Yra...

Pagaliam jis visai pailsao, kojos atsiskakė bėgti. Sustojo nedidelėj pievelėj ir apsidairė. Niekas jo nesivijo, tašiam jis be galo bijojo. Jis žlupsojo drebančiomis lūpomis, negalėdamas atgauti kvapo. Krūtinę ir gerkle kaž kas draskė, plėšė, prakaitas tekėjo visu kūnu, tarytum tyčia kibiru užpiltas. o mintys vepaliojo:

- Bimbalai... bimbalai... kaip nėra?... Yra...

PARTIZANŲ KRAUJAS

Baltagalvė, ramunėlė,  
Ko taip greit nuvytai!?  
Basios gėlos širdį gėlė  
Ašarėlės krito - - -

Baltas žiedas ramunėlės  
Kruvinai dažytas,  
Tėi ne rasos vilgo gėles,  
Ne birželio rytas.

Kovą rūšią, kovą sunkią  
Zolynai regėjo.  
Per žemėlę juoda kiaurai  
Kraujais nutekojo...

Krito broliai partizanai,  
Mirdami dainavo...  
O gimtoji mano žeme,  
Pulkis sūnai tavo!  
Svęstas kraujas partizanų  
Ramunės nužalė -  
O jūs gėlės, gėlės mano,  
Nuostabios ir gražios!

Šitas kraujas patė puikniasias  
Kokė begali būti.  
Jis Tave prikels iš kape  
Lietuva netute!



IS PARTIZANŲ GYVENIMO

Prt. Diemėdis

DVI DIENOS MIŠKE

Iš ryto buvo kiek šaltoka ir lymojo. Todėl pasirinkę tinkamą vietą susikūrėme lauką. Lauką bekūrenant atvyko trys dalinio vyrai ir viena mergaitė. su jais besikalbant sulaukėme dar trijų partizanų, kurie atvyko mūsų parsivesti į stovyklą.

Papusrūšiavę išsirengėme į žygi. Ejome mišku. Todėl kelionė buvo gan idomi. Apie pirmą valandą pastebėjome sargybinį, Šorną, kuris atidavęs mūsų pagarbą įleido į stovyklą. Stovykloje radome dar septyniolika partizanų. Iš viso dabar susidarė dvidešimt septyni.

Pasisveikinome. Vėrėja jau laukė su paruoštais pietais, kuriuos tuojau pasiėmė. Nuo jų neatsisakėm, nes po kelionės po kelionės buvome gerokai pralę.

Po pietų Apygardos vadui besikalbant su rinktinių ir dalinių vadais, likusieji pradėjo apžiūrėti vieni kity ginklus ir mainyti jais. Pirmieji Andronis su Klajūnu išmainė suomiška mašinką į rusiška pusautomatį. Nuo jų neatsilikdami žuvelė su Ariuku išmainė pusautomatį į "Šturmacha". Vieną žodžiu prasiėdėjo didžiausio masto jomarkas. Net ir aš mainiau su Juliumi kompasais. Žinoma mane, kaip pirmą kartą dalyvaujantį tokiam jomarko prismeigė, nes gavau kompasą su perskilusiu stiklu. Lendriukas su Povilu neturėdamiko mainyti, apsikeitė tuščiom dektukų dėžutėm. Stovykloje iki vakaro buvo gyvas judėjimas.

Po vakarėnės dalis vyrų išėjo į kaimą. Likusioji nuėjome miegoti. Auštent įaušėm, kad mane judina už kojos ir sako:

Scimininke, užleisk langus, neš partizanai atėjo. Pakėlęs galvą žiūriu. Povilas su Juliumi

mana božadina. Aš jiems ir sakau:

Vyrūčiai negaliu priimti, nes pas mane bolševikas nekvepia /tuo tarpu miegojau su Liudvilu/  
Kad žoka jie ant manęs, tu pats esi bolševikas, parodyk dokumentus!

Dokumentų neturėdamas turėjau išeiti iš gilio. Man pabėgus jie ko puikiausiai įsitaisė mano guolyje. Nebeturėdamas kur miegoti, kad nebūtų šalta buvau priverstas visą rytą kurti laužą.

Po pietųėjome į bunkerį mėginti ginklą. Žuvėlės išmainytasis "šturmachas" kažin ko sustreikavo. Todėl porėjus į stovyklą žuvėlė su Ariuku atsimainė. Vos tik spėjo žuvėlė užmigti, tuoj prie jo atsirado partizanai. Girdėjome, - sako, - kad pats turis "šturmachą", todėl nerétumėm jį paimtyti. O be to jis tamsiai ir nereikalingas ir neiška iš kur jį tamsa gavai.

Šis nusigandęs pradėjo aiškintis:

- Vyrūčiai, nieko nedarykite aš geras žmogus, jei norite degtinės nupirksiu.

- Mes ne degtinės tavęs prašom, bet pasakyk iš kur gavai "šturmachą" ir kur jį padėjai, - pradėjonerinti partizanai.

Žuvėlė visas drebdamas aiškinosi.

- Vyrūčiai paršilius pardaviau ir buvau nupirkes, bet atėjo banditai ir atėmė.

Už pavadinimą banditais partizanai iširdo.

Padarę krata rado rusišką pusautonatį ir visą aprangą. Paėmę ginklą, batus, palatkoir kai ką iš rūbų, partizanai išėjo. Pamatę netoliese migantį Joną, nuėjo prie jo. Vienas pagriebęs rast-galį paguldė šalia Jono, abu paėmę dalbas pradėjo versti ant kito šono, sakydami, kad žmogus per ilgai miega ant vieno šono, kas yra labai nesveika. Todėl jie prisilaikydami higienos taisyklių tuoj jį apvertė.

Taip bejuokaujant atėjo ir vakaras. Pavalgę vakaronę nuėjome miegoti, bet triukšmas stovykloje per naktį nesiliovė. Štai į stovyklą įsibrioję

partizanai. Tai viõnur, tai kitur buvo girdėti  
aimanavimai: vienas batus muše, kitas kopurę,  
trečiam svarkę, ketvirtam strėlba ir t.t...  
Rytojus diena pavakarais išsiskyrė. Tos  
dvi dienos praeistos stovykloje paliko nepamirš-  
tamą išpaūlį.

~~~~~

V I L N I Ė

PARTIZANŲ JUOKAS

Pilkas vakaras meldos prie kryžiaus,  
Duko naktys ir puošės gaisrais:  
Tu tada išėjai, pabiryzęs  
Keršyt priešui, numintais laukais.

Molydėjo nei sesės, nei broliui...  
Jų Tėvynėj jau senai nebėra....  
Tik ankei: - Likė lašas varguole,  
Lik širdyje kaip karejus gyva.

Ir suskamba tavojoj krūtinėj  
Šalto juoko siaubingą bangą.  
Tavo juokas pasklido Tėvynėj -  
automato mažyte kulka.

Girdis juokas iš šalie pušyno,  
Girdis juokas dienoj ir naktį.  
Šaltas juokas ne viena muskynė  
Iššaviką glintojoj šaly.

Nesakykit, lietuvis nemoka,  
Keršyt priešui, budietį naktį...  
Juk jūs girdit tą nuostebų juoką  
Tameia naktį kur nors pakely!

~~~~~

PARIZANO MOTINAI

Užu ilgo lingavo alyvos  
kliostės miglos tarp klievo šakų.  
Tavo akys, mamyte, kaip gyvos,  
Kaip gyva žilagalvė vis tu.

Kaip užmirėt tavo švelniąją ranką  
Tavo veidą, vis liūdnas akis,  
Aš, mamyt, kur kulkošvedžiai trankos,  
Nepilėšikas ašai ne vagis.

Už parizotąją žonę kovoju,  
Už pamintas dirvas arimus?  
Tu mamyte, brangi mylimoji  
Laisink žygims ir pergalėms mus.

Tamsią naktį į ilgą pabelsiu,  
Išbučiuosiu tau veidą rankas.  
Tu iš miego linkama atsikelsi,  
Už tavo ką švelnesnio atrast.

Tau atnešiu iš girių žaliųjų  
Tvaiką švino ir kvapą pušų,  
Tu priglausi mane, išbučiuosiu,  
Tu priglausiu mane koks esu.

O jei žodienu, mama neraudoki,  
Be sūkų anai laisvės nebūs,  
Tu beržaliui žaliem pasiguoski  
Ir papuošk šuvusiųjų kapus.

\*\*\*\*\*

T U R I N Y S

|     |  |    |
|-----|--|----|
| 1.  | Vilnius PARIZANŲ JŪVŲ IŠ PRAKTIKOS<br>DRAUGIAI ŽEMŲSŲ ATRIMTAS KELIUS..... | 1  |
| 2.  | Aušrė LAISVĖ.....  | 5  |
| 3.  | Vilnelė LIARUVAI.....  | 5  |
| 4.  | Pr. Dicomedi s HONOR. KOSTIŠKAS<br>PRIEŠINGAS RELIGIJAI.....               | 6  |
| 5.  | Vilnelė KAS.....   | 8  |
| 6.  | Aušrė SIMONAS LAISVAS ?.....   | 9  |
| 7.  | Aušrė TEVINAS DANČUS.....  | 11 |
| 8.  | Vilnelė VAKARŲ SKUNDAS.....  | 11 |
| 9.  | Aras i SURIŠKUSIUS LIETUVIŲ TAUTOS<br>BUDELIOUS.....                       | 13 |
| 10. | Aušrė BIRBALAI?.. BIRBALAI.....  | 15 |
| 11. | Vilnelė PARTIZANŲ KRAUJAS.....   | 19 |
| 12. | Pr. Dicomedi s DVI LIEMOS BISKAI.....                                      | 20 |
| 13. | Vilnelė PARTIZANŲ JUOKAS.....  | 22 |
| 14. | Vilnelė PARTIZANŲ MOKINAI.....   | 25 |

.....  
 .....  
 .....  
 .....  
 .....  
 .....  
 .....  
 .....

\*\*\*\*\*